

Pitäisiköhän noille ojille tehdä jotain?

Kun ojat eivät vedä ja vesi lainehtii pellolla, ei viljelijää paljon naurata. Jotain pitäisi tehdä, mutta mitä ja kenen kanssa?

Mikä ihmeen ojitussyhteisö?

Ojitussyhteisö on yhtenäisen alueen ojitukseen liittyvien asioiden hoitamiseen perustettu yhteisö, jossa on vähintään kolme hyödynsaajaa.

Ojitussyhteisö on nykyinen nimitys myös vanhan vesilain mukaisille ojitus- sekä pengerrisyhtiöille. Kun Suomen peltoja peruskuivatettiin 1940–70-luvuilla, muodostettiin niistä samalla ojitusyhtiöitä. Tällöin tehtiin myös nykyäänkin lainvoimaiset asiakirjat kuivatushankkeista. Ne velvoittavat ja antavat oikeuden jäsenille ylläpitää ja kunnostaa hallitsemiaan ojia. Asiakirjoissa kuvataan mm. yhteisöön kuuluvat kiinteistöt, kaivetut ojat ja hyötyalueet, pituus- ja poikkileikkauksia ja kustannusositteluja. Asiakirjat on aikanaan luovutettu niin ojitussyhteisöiden jäsenille, mutta niiden kopiota säilytetään myös ELY-keskuksen arkistoissa.¹

Kuulunko minäkin ojitussyhteisöön?

Todennäköisesti kyllä. Alueesi ojitussyhteisö on vain saattanut ”nukkua” jopa vuosikymmeniä. Tietoja vanhasta ojitusyhtiöstä voi kysellä muilta maanomistajilta, kunnan ympäristöviranomaisilta tai ELY-keskukselta.² Ojitussyhteisö voidaan aktivoida kutsumalla koolle yleinen yhteisökokous, jossa valitaan uudet toimijat.

Uuteen ELY-keskusten ylläpitämään [Ojitussyhteisöt – karttapalveluun](#) on koottu ojitussyhteisöjen sijainteja kartalla. Aineistoa tarkennetaan jatkuvasti. Voit tarkistaa ajantasaisen digitoinnin tilanteen oman alueesi ELY-keskukselta. Ennen varsinaisia toimenpiteitä kohde on tarkistettava vielä alkuperäisistä suunnitelma-asiakirjoista asiantuntijan toimesta. Karttapalvelusta voi saada lisätietoja kohteesta, kuten peruskuivatushankkeen toimitusnumeron. Sen avulla hankkeeseen liittyviä sähköisiä arkistoasiakirjoja ja karttoja voi kysyä alueellisesta ELY-keskuksesta [tietopalvelupyynnöllä](#).

Mihin ojitussyhteisöä tarvitaan?

Usein kuivatukseen ja ojiin liittyvät ongelmat eivät rajoitu vain yhden maanomistajan maille. Siksi vain omien uomien hoitaminen ei välttämättä ratkaise kuivatusergelmiä. Koko ojitussyhteisön laajuisilla toimenpiteillä voidaan saada aikaan tehokkaampia ja pitkäkestoisempia ratkaisuja.

Kun vanhaa suunnitelmaa joudutaan merkittävästi uusimaan, on kyseessä peruskorjaus, joka saattaa vaatia ojitustoimituksen. ELY-keskus arvioi ojitustoimituksen tarpeellisuuden tapauskohtaisesti. Jos kunnossapitotoimet aiheuttavat pilaantumista vesialueella tai muuttavat vesiympäristöä aiheuttaen haittaa, vaatii toimenpide luvan Aluehallintovirastolta.²

Toteutustavasta ja hankkeen koosta riippuen hankkeille voi olla saatavilla myös taloudellista tukea ELY-keskuksilta.

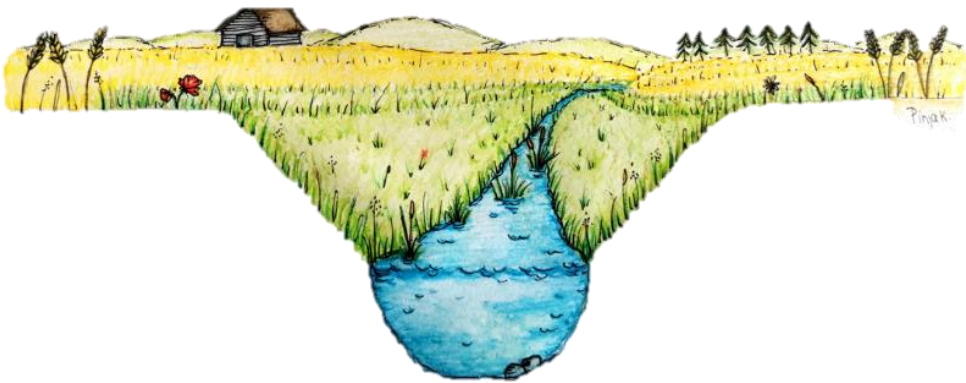
Paljon käytännön läheistä tietoa niin ojitussyhteisöihin kuin peruskuivatushankkeisiin liittyen löydät julkaisusta [Opas ojitussyhteisölle uoman kunnossapito- ja peruskorjaushankkeeseen.](#)

Kaikkea ei tarvitse opetella ja hoitaa itse. Viime vuosina Suomeen on koulututtanut [Ojitus- tai Vesitalousiännöitsijöitä](#), jollaisen ojitussyhteisö voi myös palkata avukseen.

Myös luonto voi kiittää

Ojissa kulkevan veden laatu vaikuttaa myös niiden vesistöjen tilaan, joihin vesi ojasta lopulta kulkeutuu. Hyvään kuivatuslopputulokseen voidaan kunnostuksissa päästä myös ympäristöä kunnioittaen. Luonnonmukaisemmin menetelmin toteutetut kunnostustoimet voivat parantaa niin vedenlaatua kuin eliöstön elinolosuhteita. Perinteisen ojan perkauksen vaihtoehtona on mm. [kaksitasouoma](#).

Perinteinen oja luiskineen

Tulvatasanteellinen kaksitasouoma

Piirrokset Pinja Kasvio

Isoja pieniä tekoja luonnon hyväksi:

- Luiskien toispuoleinen perkaaminen, eli jätetään toiselle puolelle kasvillisuus koskematta
- Luiskien loiventaminen eroosion vähentämiseksi
- Paranisiko ojan vedenjohtokyky tarpeeksi pelkällä vesikasvillisuuden niitolla tai penkkojen raivauksella, ilman pohjan kaivuuta?
- Säästä pajuja ojien varsilla ja kimalaiset kiittävät keväällä
- Pohjapadoilla ja kynnyksillä (kivestä, sorasta, puusta) pohjaa syövyttävä virtaama hitaammaksi. Avovesiala hyödyttää monia eliöitä.
- Laskeutusallas kerää kiintoainetta ja valmiit painanteet kannattaa hyödyntää, kunhan voit myös tyhjentää lietteet altaasta.

@Riku Lumiaro

Kattavampaa tietoa aiheesta

Aihetta käsitteleviä verkkosivuja:

- [Maankuivatus ja ojitus – ymparisto.fi](https://ymparisto.fi)
- ¹ <https://vesivisio2050.fi/heratys-nukkuvat-ojitusyhteisot/>
- [Happamat sulfaattimaat ja ojitus](#)

Aihetta käsitteleviä oppaita ja ohjeistuksia:

- ² [Opas ojitusyhteisölle uoman kunnossapito- ja peruskorjaushankkeeseen.](#)
- [Maankuivatuksen ja kastelun suunnittelu \(2015, PDF\)](#)
- [Maatalousalueiden virtavesien parantaminen - menetelmiä ja suosituksia \(2020, PDF\)](#)
- [Pienvesiopas - pienvesien tunnistaminen ja lainsäädäntö \(2019, PDF\)](#)
- [Luontoarvojen huomioon ottaminen ojitusten peruskorjauksissa ja kunnossapidossa \(2015, PDF\)](#)
- [Ojat kuntoon luonnonmukaisin menetelmin \(2013, PDF\)](#)
- [Luonnonmukaisen vesirakentamisen pilotti - Tulvatasanteen kokeilu kunnostusojituksessa \(2016, PDF\)](#)

Aihetta käsitteleviä esitteitä:

- [Luonnonmukainen vesirakentaminen](#)
- [Purojen hoito maatalousalueilla–luonnonmukainen peruskuivatus](#)
- [Vesistöystävällinen Kaksitasouoma](#)

Aihetta käsitteleviä videotallenteita:

- Jukka Jormola, Suomen ympäristökeskus 2014:
[Luonnonmukaisen peruskuivatuksen toimenpiteet ja hyödyt](#)
- Lasse Järvenpää, Suomen ympäristökeskus 2014:
[Luonnontilaisen kaltaiseksi palautunut uoma ja luontoarvot](#)
- Harri Aulaskari, UUD-ELY-keskus 2014:
[Ritobäckenin luonnonmukainen peruskuivatushanke](#)

